

ГЕОГРАФИЯДАН РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДА 2015 ж.
ЖАЗБАША ТУР ТАПСЫРМАЛАРЫ
10 СЫНЫП

ТАПСЫРМА 1.

Сұрақтарға жауап беріңіз:

1. Карта масштабы 1:1 000 000, картаның бір бөлігінің номенклатурасы К-43. Осы бір бөліктің бұрыштық координаталарын анықтаңыз.

2. Қорықшы (егерь) квадраттық пішіндегі орман алқабын сағатына 10 километр құрайтын орташа жылдамдықпен 4 сағат ішінде атпен аралап шығады.

а) Егер бұл орман алқабы картада 400 см^2 алып жатса, картаның масштабы қандай болады?

б) Бұл орман алқабында орташа тығыздығы 1 гектарға 6 ағаш болған жадайда, қанша емен өседі?

3. А және Б бекеттері бір меридианда орналасқан. 23 қыркүйекте талтүсте А бекетінде Күн көкжиектен 74° биіктікте болып, көлеңке солтүстікке қарай түседі. Б бекетінде Күн сол биіктікте 21 наурыздың талтүсінде болады да, көлеңке оңтүстікке қарай түседі. Анықтаңыз:

а) А бекетінің ендігін;

б) Б бекетінің ендігін;

в) А және Б бекеттері арасындағы ара қашықтықты градуспен;

г) А және Б бекеттері арасындағы ара қашықтықты километрмен.

Бағалау өлшемдері:

Сұрақтың 1- бөлігі бойынша: бұрыштық координаталарды дұрыс анықтағаны үшін – 1 ұпайдан (максимум – 4 ұпай)

Сұрақтың 2 - бөлігі бойынша: картаның масштабы мен емен санын дұрыс анықтағаны үшін – 1 ұпайдан (максимум - 2 ұпай).

Сұрақтың 3 - бөлігі бойынша: А және Б бекеттерінің ендігін және олардың ара қашықтығын градус және километрмен дұрыс анықтағаны үшін – 1 ұпайдан (максимум – 4 ұпай).

Барлығы – 10 ұпай.

ТАПСЫРМА 2.

Жер бедері пішіндерінің олардың пайда болу үдерістерімен дұрыс сәйкестіктерін көрсетіңіз.

Жер бедері пішіндері: дайка, некк, кар, үңгір, терең су асты шұңғымасы, клиф, тұйық шұңқыр (табақша), маржан рифі, синклиний, опырық;

Олардың пайда болу үдерістері: интрузивті магматизм, қатпарлы бұзылымдар, жағалаулық үдерістер, эффузивті магматизм, жер қыртысының тік қозғалысы, суффозиялық үдерістер, биогенді үдерістер, субдукция, мұздық эрозиясы, карстық үдерістер.

Жер бедері эндогендік және экзогендік үдерістер әсерінен қалыптасады. Жоғарыда атап өтілген жер бедері пішіндерінің ішінде эндогендік үдерістер әсерінен қалыптасқандарына анықтама беріңіз.

Бағалау өлшемдері:

Жер бедері пішіндерінің олардың қалыптасу үдерістерімен сәйкестігін дұрыс анықтағаны үшін – 0,5 ұпайдан (максимум – 5 ұпай);

Анықтаманы дұрыс және толық бергені үшін – 1 ұпайдан (максимум – 5 ұпай);

Жалпы: 10 ұпай.

ТАПСЫРМА 3.

Төменде Латын Америкасының карта-сұлбасы берілген. Суретті қарастыра отырып, келесі сұрақтарға жауап беріңіз:

1) Жасыл түспен бөлінген елдер жалпы ортақ белгісімен бірігеді. Осы ортақ фактор, біріктіретін белгісін анықтаңыз.

2) Сонымен бірге бұл елдер бірыңғай субаймақтық бірлестік құрамына кіреді. Ұйымды атаңыз.

3) Құрылтайшы №1 елдің атауы таино үндістерінің тілінде «кубанакан» («орталық орын») деген мағынаны білдіретіндігі, №2 елді Оңтүстік Америка континентінің «кішкентай Венециясы» деп атайтындығы белгілі болған жағдайда қандай елдер құрылтайшы екендігін анықтаңыз.

4) Альянстың құрылу мақсаты?

5) Әлемнің басқа континенттеріндегі аталған ортақ белгілері бар бірлестіктерге мысал келтіріңіз?

Бағалау өлшемдері:

1,2,4,5 сұрақтарға жауап бергені үшін – 1 ұпайдан (максимум – 4 ұпай), 3 сұраққа дұрыс жауап үшін – 2 ұпай.

Барлығы: 6 ұпай.

ТАПСЫРМА 4.

Картада сандармен жалпы ұлттық ұқсастықтары бар, бірақ өздерінің жеке мемлекеттері жоқ халықтың этникалық топтары мекендейтін аудандар көрсетілген.

Этникалық топтар: баскілер, бретондар, шешендер, фламандар, фриздер, карелдер, каталондықтар, корсикандықтар, лопарлар, сербтер, мордвалар, шотландықтар, қырым татарлары, валлийлер, валлондар.

Берілген сандарға (1-12) сәйкес этникалық топтарды анықтаңыз.

Сонымен қатар, төмендегі ұлт туралы ақпарат берілген әріптерді ұлттың атымен сәйкестендіріңіз.

А. Бұл ұлт Еуропадағы ең байырғы ұлттардың бірі ретінде қарастырылады. Өзіне тән ерекше тілді қолданады. Бірнеше ғасырлар бойы тәуелсіздікке талпынып келеді, кейде ол үшін террорлық актілер тактикасын да қолданады.

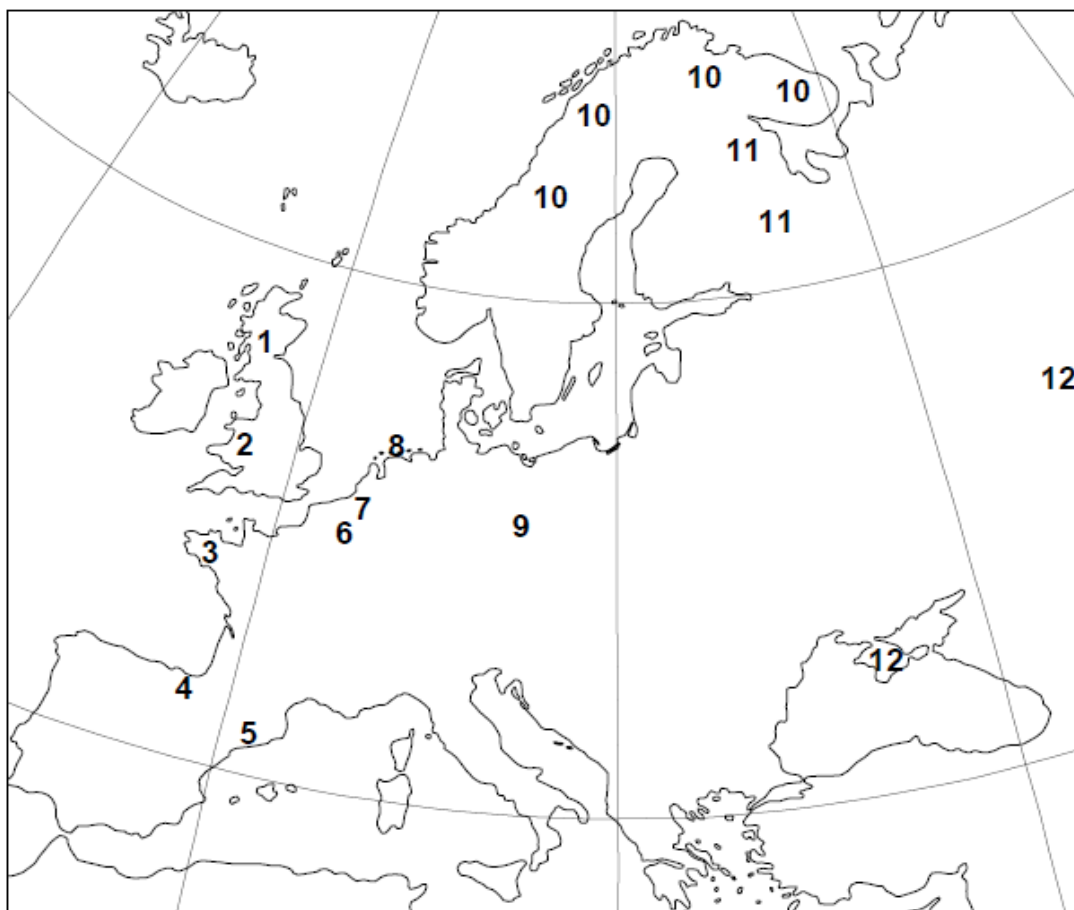
В. Көп миллионды ұлт, ислам дінін ұстанады. Екінші дүниежүзілік соғыс кезінде КСРО мемлекеттік Қорғаныс комитетінің шешімі бойынша бұрынғы мекендеген аумақтарынан жер аударылды.

С. Өздерінің жеке мемлекеті жоқ, саны жағынан ең көп (7 миллион адамға жуық) еуропалық ұлт. Автономия деңгейі өте жоғары аймақта тұрады және ол Еуропадағы туристер өте көп келетін ең бай аймақ болып табылады.

Д. Он сегізінші ғасырдың басынан бастап, жүздеген жылдар бойы оңтүстік көршісінің жаулап алуынан қорғанып келген ұлт. Бұл ұлттың ерекше белгісі – дәстүрлі ерлер киімі.

Е. Бұл ұлттың қазіргі атауы "саамдар". Ұлттың көптеген өкілдері лютерандар және православтық шіркеуге жатады, олардың дінінде бұрынғыша анимистік сенім элементтері кездеседі.

Ғ. Кельт тілдес тайпадан пайда болған ұлт. Олар әлі күнге дейін өзінің байырғы салттарын сақтап қалған, жыл сайын көпшілік серуені ұйымдастырылып, друидтар кәдесі жасалады. Олар ақындар жарысын ұйымдастырып отырады, оны жеңіп шыққандар бард атағын алады.

Бағалау өлшемдері:

Сандық белгіні ұлттың атауымен дұрыс сәйкестендіргені үшін— 0,5 ұпайдан (максимум – 6 ұпай);

Әріптік белгіні ұлттың атауымен дұрыс сәйкестендіргені үшін - 0,5 ұпайдан (максимум – 3 ұпай).

Барлығы – 9 ұпай.

ТАПСЫРМА 5.

Африка әлемнің ең тұрақсыз аймақтарының бірі, мұнда көптеген онжылдықтар бойы әскери қақтығыстар жалғасып және сонымен бірге жаңалары да пайда болуда. Өткен ғасырдың 90-жылдары әскери іс-әрекеттер 15 африкалық мемлекеттер аумағында жүрді. Төменде келтірілген сипаттамалар бойынша елді, ондағы қақтығысып отырған этникалық топтарды және табиғи ресурсын анықтаңыз.

1) 1962 жылға дейін бұл ел Бельгияның арнайы отары болды. Елдегі тұрақсыз жағдай көптен бері екі этно-әлеуметтік топтар арасында жалғасып отыр. 1994 ж. болған геноцидтің нәтижесінде әртүрлі деректер бойынша үш айда 500 000 –нан 1 000 000 адамға дейін қаза тапқан. Азаматтық соғыстың нәтижесінде бұл елден 2 миллионнан астам адам кетіп қалған.

Мемлекеттің атауы: _____

Бір-біріне жауласып отырған этникалық топтар: _____ және _____

2) Бұл елдерде азаматтық соғыс немесе басқаша айтқанда алмаз қақтығысы бір уақытта жүрді және бір-бірімен байланысты болды. Бірінші елде 1989 жылдан бастап ел үкіметі мен көтерілісшілер жасағы арасында әскери қақтығыстар басталды. 2003 жылы соғыс көтерісшілер жасағының жеңісімен және президенттің елден қашуымен аяқталды. Осыған ұқсас жағдай екінші елде де болды. Мұнда соғыс 11 жылға жалғасты (1991—2002 жылдар), бұл аралықта ел үкіметі бірнеше рет ауысты, бұл елге басқа мемлекеттерден де әскери жасақтар кіргізілді, жаңа көтерісшілер жасағы құрылды. 2005 жылы бірінші елдегі президент сайлауында Эллен Джонсон-Серлиф – Африкадағы бірінші әйел- президент жеңіске жетті.

№ 1 мемлекеттің атауы: _____

№ 2 мемлекеттің атауы: _____

Бағалау өлшемдері:

Мемлекеттің атауын, этникалық топтарды және табиғи ресурсты дұрыс анықтағаны үшін –1 ұпайдан (максимум – 5 ұпай).

Барлығы: 5 ұпай.

ЖАЛПЫ: 40 ұпай

ТАПСЫРМА АЯҚТАЛДЫ !

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА ПО ГЕОГРАФИИ 2015 г.
ЗАДАНИЯ ПИСЬМЕННОГО ТУРА
10 КЛАСС

ЗАДАНИЕ 1.

Ответьте на вопросы:

4. Масштаб карты составляет 1:1 000 000, номенклатура данного участка карты составляет К-43. Определите угловые координаты этого участка.

5. Егерь объезжает на лошади за 4 часа лесной массив квадратной формы со средней скоростью 10 километров в час.

а) Каков масштаб карты, если этот лесной массив занимает на ней 400 см²?

б) Сколько дубов произрастает в этом лесном массиве, если их средняя плотность - 6 деревьев на 1 га?

6. Пункт А и пункт Б расположены на одном меридиане. В полдень 23 сентября в пункте А солнце находится на высоте 74° над горизонтом, причем тени падают на север. В пункте Б Солнце находится на той же высоте в полдень 21 марта, причем тени падают на юг. Определите:

а) широту пункта А;

б) широту пункта Б;

в) расстояние между А и Б в градусах;

г) расстояние между А и Б в километрах.

Критерии оценки:

По 1 пункту вопроса: за правильное определение угловых координат – по 1 баллу (максимум – 4 балла)

По 2 пункту вопроса: за правильное определение масштаба карты и количества дубов – по 1 баллу (максимум - 2 балла).

По 3 пункту вопроса: за определение широты пунктов А и Б и расстояний между ними в градусах и километрах – по 1 баллу (максимум – 4 балл).

Итого – 10 баллов.

ЗАДАНИЕ 2.

Укажите правильное соответствие форм рельефа с процессами их образования.

Формы рельефа: дайка, некк, кары, пещера, глубоководный желоб, клиф, западина, коралловый риф, синклинорий, грабен;

Процессы их образования: интрузивный магматизм, складчатые нарушения, береговые процессы, эффузивный магматизм, вертикальные движения земной коры, суффозионные процессы, биогенные процессы, субдукция, ледниковой эрозия, карстовые процессы.

Рельеф формируется в результате взаимодействия эндогенных и экзогенных процессов. Дайте определение формам рельефа из выше перечисленных, сформированных под воздействием эндогенных процессов.

Критерии оценки:

За правильное соответствие форм рельефа с процессами формирования – по 0,5 балла (максимум – 5 баллов);

За правильное полное определение понятий – по 1 баллу (максимум – 5 баллов);

Итого: 10 баллов.

ЗАДАНИЕ 3.

Перед вами дана картосхема Латинской Америки. Изучите рисунок и ответьте на вопросы:

6) Выделенные зеленым цветом страны объединены по общему признаку. Определите этот общий фактор?

7) Также эти страны входят в состав единого субрегионального объединения. Назовите организацию?

8) Определите, какие страны являются учредителями, если о них известно, что название №1 страны означает «кубанакан» («центральное место») на языке индейцев таино, а страну №2 называют «маленькой Венецией» южноамериканского континента?

9) Цель создания Альянса?

10) Приведите примеры объединения по названному общему признаку на других континентах мира?

Критерии оценки:

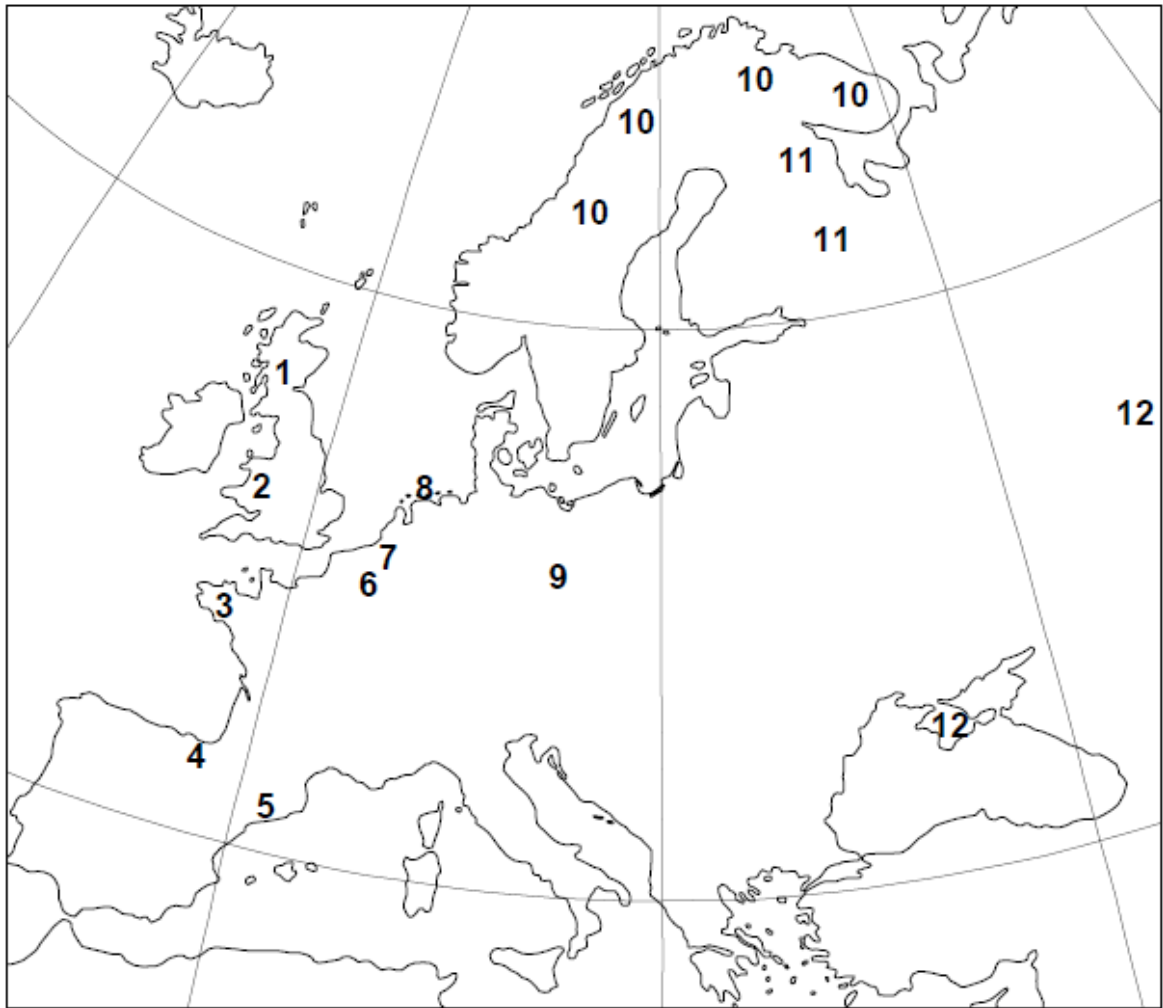
За правильный ответ на пункты 1,2,4,5 – по 1 баллу (максимум – 4 балла), на пункт 3 – 2 балла.

Итого: 6 баллов.

ЗАДАНИЕ 4.

На карте цифрами отмечены районы, населенные этническими группами людей, имеющих общую национальную идентичность, но не имеющих собственных государств.

Этнические группы: баски, бретонцы, чеченцы, фламандцы, фризы, карелы, каталонцы, корсиканцы, лопари, сербы, мордва, шотландцы, крымские татары, валлийцы, валлоны.

Определите соответствующие цифрам этнические группы (1-12).

Также соотнесите буквы, в котором указана информация о нации, с названием народностей.

А. Нация рассматривается как один из старейших в Европе. Используют очень специфический язык. На протяжении веков стремится к суверенитету, иногда даже с применением тактики террористических актов.

В. Многомиллионная нация, исповедующая ислам. Во время Второй мировой войны по решению Государственного комитета обороны СССР была депортирована из области ранее населенной территории.

С. Самая многочисленная (около 7 миллионов человек) европейская нация, которая не имеет отдельного государства. Проживают в регионе, который имеет очень высокую степень автономии, и является одним из самых богатых в Европе, который очень охотно посещают туристы.

Д. Нация на протяжении сотен лет защищалась от вторжения южного соседа еще с начала восемнадцатого века. Отличительная характеристика этой нации - традиционная мужская одежда.

Е. Современное название этой нации "саамы". Многочисленные представители народа являются лютеранами, и принадлежат к православной церкви, в их религии по-прежнему присутствуют элементы анимистических верований.

Е. Нация берет свое происхождение от кельтязычных племен. Этот народ до сих пор сохранил свои древние традиции, ежегодно проводятся народные гуляния, обряды друидов и организуются поэтические турниры, победители которых получают звание барда.

Критерии оценки:

За верно указанное соответствие цифрового обозначения с названием наций – по 0,5 балла (максимум – 6 баллов);

За правильное соответствие буквенного обозначения с названием наций - по 0,5 баллу (максимум – 3 балла).

Итого – 9 баллов.

ЗАДАНИЕ 5.

Африка является одним из самых нестабильных регионов мира, где на протяжении многих десятилетий продолжаются военные конфликты и вспыхивают новые. В 90-е годы прошлого столетия боевые действия велись на территории более чем 15 африканских государств. По приведенному ниже описанию определите страны и конфликтующие этнические группы?

3) До 1962 года страна являлась официальной колонией Бельгии. Нестабильная ситуация в стране продолжается уже давно между двумя этно-социальными группами. Из-за произошедшего в 1994 г. геноцида в течение трех месяцев погибло по разным данным от 500 000 до 1 000 000 человек. Гражданские войны вынуждают население (свыше 2 миллионов человек) бежать из страны.

Название государства: _____

Названия двух враждующих этнических групп: _____ и _____

4) Гражданская война, или так называемый алмазный конфликт в этих странах происходил параллельно и был связан между собой. В первой стране начиная с 1989 года начались вооруженные конфликты между правительством страны и повстанческими группировками. В 2003 году война завершилась победой повстанческих группировок и бегством из страны президента. Аналогичная ситуация происходила и во второй стране. Здесь война продолжалась 11 лет (1991—2002 годы), в течение которых не раз менялось правительство страны, в неё вводились военные контингенты других государств, появлялись новые повстанческие группировки. В 2005 году в первой стране в выборах президента выиграла Эллен Джонсон-Серлиф - первая женщина-президент в Африке.

Название государства № 1: _____

Название государства № 2: _____

Критерии оценки:

За правильное определение названий государств, этнических групп – по 1 баллу (максимум – 5 баллов).

Итого: 5 баллов.

ВСЕГО: 40 баллов

ЗАДАНИЯ ЗАВЕРШЕНЫ!